

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/32/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720203201
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6720203201.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci žalobkyne: A/: A. B., C. D., nar. 18. 06. 1965, bytom XXX XX E., F. XXXX/X a žalobcu B/: G. E. B., nar. 02. 01. 1951, bytom XXX XX H., I. XXX/X, obidvaja v konaní zastúpení advokátom JUDr. Marošom Uhaľom, advokátom a konateľom Advokátskej kancelárie UHAL s. r. o., so sídlom 960 01 Zvolen, Š. Moyzesa 9877/43, IČO: 47 236 655, proti žalovaným: II/: G. J. C., K., nar. 27. 08. 1951, bytom H., E. XX a III/: J. L. E., nar. 26. 08. 1954, bytom H., H. XX, zastúpeného v konaní advokátom JUDr. Milanom Švecom, Advokátska kancelária Bratislava, Vajnorská 98/D, o určenie, že dohoda je neplatná, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 19C/27/2020-986 zo dňa 10. januára 2023, takto

rozhodol:

I. Krajský súd rozsudok okresného súdu m e n í tak, že určuje, že dohoda uzavretá dňa 12. 04. 2002 medzi G. J. C. K., nar. 27. 08. 1951, bytom XXX XX H., E. XX, G. E. B., nar. 02. 01. 1951, bytom H., I. XXX a J. L. E., nar. 26. 08. 1954, bytom XXX XX H., H. XX, nie je exekučným titulom podľa § 41 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a zmene a doplnení ďalších zákonov, nie je rozhodcovským nálezom v zmysle § 21 zákona č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní, nie je zmiernom v zmysle § 21 ods. 4 zákona č. 218/1996 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je nezákonná, neplatná a nevykonateľná a žalobcov nezaväzuje.

II. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch o náhrade trov konania m e n í tak, že žalovaní v II/ a III/ rade s ú p o v i n í zaplatiť žalobcom A/ a B/ náhradu trov konania v celom rozsahu spoločne a nerozdielne.

III. Žalovaní v II/ a III/ rade s ú p o v i n í zaplatiť žalobcom A/ a B/ náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu spoločne a nerozdielne.

odôvodnenie:

1. Okresný súd v napadnutom rozsudku poukázal na to, že v konaní skúmal predovšetkým existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, teda procesného právneho predpisu platného a účinného v čase podania žaloby. Poukázal na to, že naliehavý právny záujem žalujúca strana opierala o skutočnosť, že „žalovaný v II. rade G. C. sa usiloval vykonať exekúciu na základe exekučného titulu a žalujúca strana sa domnievala, že jej takáto situácia hrozí. Iné zdôvodnenie naliehavého právneho záujmu v spise nie je. I táto skutočnosť ale v súčasnosti nie je, pretože žalovaný v II. rade podal návrh na exekúciu a táto bola vyhlásená za neprípustnú, a to uznesením okresného súdu 11Er/96/2016 z 22. 08. 2016 a toto uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 5CoE/165/2016. Nejde teda o rozhodnutie, ktoré by bolo možné nejakým spôsobom napraviť, nejde o vadu, ktorá by bola odstrániteľná a to preto, lebo oba sudy prvostupňový aj druhostupňový posúdili, že exekúciu nie je možné realizovať z dôvodu plynutia času a z tohto dôvodu sa žalovaný nemôže domáhať exekučného konania, a teda

pominul dôvod, ktorý bol oprávnený a to naliehavý právny záujem z obavy práve z takejto exekúcie. Bolo tu úsilie o vykonanie exekúcie v právnom stave, keď bolo o veciach rozhodnuté v prospech žalovaného v II. rade. Ten stav sa zmenil, ale v tom období bol exekučný titul a on očakával, že ten exekučný titul môže byť realizovaný. Nemohol byť, lebo uplynul čas. K exekúcii 11Er/2576/2005 uviedol, že tu bola exekúcia zastavená, pretože prvostupňový aj druhostupňový súd rozhodli, že dohoda nie je exekučným titulom a preto musel súd exekučný zastaviť exekúciu. Tam bola zastavená exekúcia a niet procesného prostriedku ako tú exekúciu, prostoreko povedané, oživiť, pokračovať v tom pôvodnom exekučnom konaní a tak sa žalovaný v II. rade pokúšal novým podaním domôcť svojho práva, toto ale uplynutím 10 ročnej lehoty bolo už vlastne zmarené. To nie je nijako konvalidovateľné, plynutie času sa napraviť nedá“.

2. Okresný súd ďalej poukázal na to, že „v čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo konštatované porušenie práva na spravodlivý proces, nestotožnil sa s právnou analýzou vo veci, že súd musí rozhodnúť spôsobom ako rozhodol prvýkrát, „...nakolko k tomu, aby sa mohol zaoberať argumentami hmotného práva, musí byť najskôr splnená podmienka procesného práva. Skúmal, či existoval naliehavý právny záujem v čase podania žaloby, vtedy existoval, podľa judikatúry musí existovať aj v čase konečného rozhodnutia, preto súd má za to, že nie je splnená podmienka z procesného práva, v čase rozhodovania už neexistoval naliehavý právny záujem na určení. V čase prvého rozhodnutia existoval naliehavý právny záujem pri podaní žaloby, aj v čase rozhodnutia vo veci. v tom je rozdiel oproti v súčasnosti neexistujúcom právnom záujme. Preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol“.

3. Okresný súd vec právne posúdil podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku a o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 CSP aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Rozhodol teda podľa pomeru úspechu vo veci potom, čo súd žalobu žalobcov A/ a B/ voči žalovaným II/ a III/ zamietol (výrok I. rozsudku), rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalobcom A/ a B/ uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalovanému II/ (výrok II.) a žalovanému III/ (výrok III.) v rozsahu 100 %.

4. Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP) odvolanie žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. b/), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (písm. d/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (písm. f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (písm. h/).

5. Žalobcovia predovšetkým namietali, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je v rozpore s § 193 CSP, podľa ktorého je súd viazaný rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Tvrdili, že vzhľadom na to, že v predmetnom konaní pretrváva absencia vykonania potrebných individuálnych opatrení v súvislosti s výkonom rozsudku ESLP *Lispuchová a Lispuch proti Slovenskej republike*, v ktorom ESLP dospel k záveru o porušení čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len „Dohovor“), podaním z 23. septembra 2022 predložili analýzu vypracovanú bývalou dlhoročnou zástupkyňou SR pre ESLP, z ktorej vyplýva nasledovné:

Rozsudok ESLP je pre štát záväzný v zmysle čl. 46 ods. 1 Dohovoru. Účinky právoplatnosti má výrok rozsudku, ako aj jeho odôvodnenie. Čl. 46 ods. 1 Dohovoru implicitne obsahuje povinnosť odstrániť, alebo napraviť zistené porušenie Dohovoru. Navrátenie do pôvodného stavu je štát povinný vykonať v závažných prípadoch porušenia Dohovoru. Aplikácia tohto princípu sa uplatňuje aj vo veciach namietaných porušení práv podľa čl. 6 Dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie). Tento princíp sa uplatňuje v situáciách, v ktorých cieľ zabezpečiť ľudské práva jednotlivca spolu s účinnou implementáciou rozsudkov ESLP prevyšuje nad princípmi *res iudicata* a právnej istoty. Uvedená podmienka je v predmetnom prípade splnená a okresný súd by mal zabezpečiť, aby sa situácia žalobcov dostala do stavu, v ktorom sa nachádzali pred porušením (*restitutio in integrum*).

Ústavný súd v odôvodnení nálezu sp. zn. II ÚS 316/2019-71 z 11. marca 2020, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4Cdo/53/2016 z 22. marca 2017,

inter alia uviedol: „20. Po posúdení ústavnej sťažnosti, namietaného súdneho rozhodnutia najvyššieho súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, ako aj obsahu vyžiadaného súdneho spisu a vyjadrení účastníkov dospel ústavný súd k záveru, že ústavná sťažnosť je čiastočne dôvodná v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie už len v tom, že sťažovatelia boli napokon úspešní v konaní pred ESLP, ktorý vyhlásil rozsudok v ich prospech, keď konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru ... 21. ...V predmetnom prípade zásah generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a najvyššieho súdu jednoznačne spôsobil posun prípadu v prospech protistrany. Zrušenie právoplatného a záväzného rozsudku vydaného pred tým v prospech sťažovateľov v tejto veci bolo nezlučiteľné s princípmi právnej istoty a rovnosti zbraní obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade bolo dôležité, že išlo o súkromnoprávny spor, že strany boli zastúpené právnymi zástupcami a že nič nenaznačovalo tomu, že by sa argumenty, ktoré boli predložené generálnym prokurátorom najvyššiemu súdu nedali použiť už na nižších stupňoch konania. Európsky súd pre ľudské práva teda konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. 22. Teda ak najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora a aj ústavný súd rozhodli (nadväzujúc na všeobecné súdy, ktoré neprerušili konanie o dovolaní sťažovateľov do rozhodnutia ESLP, pozn.) v ich neprospech, už samo o sebe znamená porušenie ich označených práv. ... 29. V ďalšom konaní bude úlohou najvyššieho súdu postupovať spôsobom, ktorý už bude v súlade s právnymi názormi ESLP uvedenými v bode 20. a nasl., a následne vo veci opätovne rozhodnúť tak, aby sa vec vrátila do pôvodného stavu, teda ešte pred rozhodnutie najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora“.

6. Ďalej žalobcovia v odvolaní argumentovali nasledovne:

„Následne najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia 4Cdo/80/2020 z 27. mája 2020, ktorým rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 11. novembra 2014 č. k. 12C/42/2006-517 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, inter alia uviedol: „20. Pod skutkovú podstatu ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba v tomto prípade zahrnúť i nesprávny postup a naň nadväzujúce napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie len, že vôbec nereagovali na námietky žalobcov ohľadne „protiústavného“ uznesenia najvyššieho súdu z 26. februára 2013 sp. zn. 4 Mcd08/12, v porovnaní s už v tom čase ustálenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach DRAFT-OVA, a. s. proti Slovenskej republike, PSMA spol. s r. o. proti Slovenskej republike a COMPCAR, s. r. o. proti Slovenskej republike, na ktoré sa tiež vo svojom rozsudku z 15. októbra 2019 odvolával Európsky súd pre ľudské práva. Procesnou chybou totiž bolo, že najvyšší súd spolu s odvolacím a okresným súdom odmietli prerušiť konanie do rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva o sťažnosti žalobcov, proti vyššie označenému uzneseniu najvyššieho súdu, čím pre žalobcov zbytočne skomplikovali ich postavenie v predmetnom spore po tom, čo sa skutočne naplnila jej opodstatnenosť. Následne najvyšší súd spochybniac vyššie citované závery ústavného súdu uviedol, že: „Kauzou s takouto bohatou procesnou históriou, ktorá sa opätovne (tretíkrát) dostala na najvyšší súd, tento súd nevyrieši podľa predstáv ústavného súdu (viď bod 9.), ale musí si ju vyriešiť strana sporu (žalobcovia) tak, že v zmysle zásady vigilanti bus iura scripta sunt budú iniciovať obnovu konania vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Mcd08/2012 prostredníctvom ustanovenia § 397 písm. d/ CSP, čím sa znovu otvorí stav pred týmto rozhodnutím (t. j. pred 26. februárom 2013) tak, ako to mal zrejme na mysli ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 316/2019. Príčinou porušenia medzinárodnej zmluvy bol totiž najvyšší súd, ako súd dovolací. V takomto prípade bude dôležité, aby sa inštitút obnovy konania vzhľadom na svoj účel vykladal extenzívne zohľadňujúc reálne možnosti žalobcov domôcť sa nápravy stavu porušenia ich základných práv v predchádzajúcom dovolacom konaní.“

7. Podľa žalobcov proti uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Mcd08/2012 nebolo samostatne možné podať obnovu konania, keďže išlo o konanie o opravnom prostriedku, aj keď o mimoriadnom opravnom prostriedku. Žalobcovia teda mohli podať obnovu len vo vzťahu ku konaniu pred všeobecnými súdmi a konanie pred ústavným súdom, čo aj učinili. Žalobcovia uplatnili návrh na obnovu konania pred všeobecným súdom. Uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 19C/19/2020 z 27. júla 2020, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/83/2020 z 26. novembra 2020, bol návrh zamietnutý s odôvodnením, že navrhované konanie na obnovu konania nie je právoplatne skončené. Aj ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 625/2021-20 z 12. novembra 2021 odmietol návrh na obnovu konania veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 435/2013-71 z 10. septembra 2013, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia inter alia uviedol: „31. Napokon je potrebné zdôrazniť, že neskoršej ústavnej sťažnosti navrhovateľov, podanej proti dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 4 Cdo 53/2016 22. marca 2017, ústavný súd vyhovel (pozri bod 8.). Uvedeným uznesením najvyšší súd

odmietol dovolanie navrhovateľov, ktorým sa usilovali zvrátiť právoplatné zamietnutie ich žaloby práve na podklade právneho názoru uznesenia najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, ktorého prípustnosť najvyšší súd podľa záverov ESLP vyhodnotil v rozpore s právom navrhovateľov na spravodlivé súdne konanie. Nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 316/2019-71 z 11. marca 2020 spojený s vrátením veci najvyššiemu súdu na podklade uvedených záverov ESLP poskytuje priestor potrebný (pozri bod 11.) na to, aby všeobecné súdy rozhodli o žalobe navrhovateľov tak, že ich konanie ako celok nebude zaťažené vadou identifikovanou ESLP, kvôli ktorej navrhujú konanie vedené na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 435/2013 obnoviť. Účel tohto ich návrhu bol dostatočne dosiahnutý nálezom ústavného súdu z 11. marca 2020“. Z uvedeného teda vyplýva, že obnova konania tak, ako si to predstavoval najvyšší súd, nebola možná, keďže sám najvyšší súd zrušil rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov, a teda v konaní sa pokračovalo a trvajúce konanie sa nedá obnoviť. Ústavný súd tiež návrh na obnovu konania odmietol, ale poukázal na zrušujúce rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 316/2019-71 z 11. marca 2020, kde je vysvetlené, ako vo veci ďalej postupovať.

8. Žalobcovia ďalej poukázali na to, že v právnej analýze J. M. E. je upozornené na to, že vzhľadom na povinnosti vyplývajúce súdom Slovenskej republiky z čl. 46 ods. 1 Dohovoru, v nadväznosti na závery ESLP uvedené v právoplatnom rozsudku Lispučová a Lispuč proti Slovenskej republike z 15. októbra 2019, v ktorom tento konštatoval porušenie práv žalobcov na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je potrebné požiadať okresný súd, aby v súlade s právnym názorom ústavného súdu vyslovenom v odôvodnení nálezu sp. zn. II. ÚS 316/2019-71 vo veci opätovne rozhodol tak, aby sa vec vrátila do pôvodného stavu, teda ešte pred rozhodnutie najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora. Okresný súd sa nestotožnil s právnou analýzou vo veci, že musí rozhodnúť spôsobom ako rozhodol prvýkrát s tým, že na to nebola splnená podmienka procesného práva, pretože v čase rozhodovania neexistoval právny záujem na určení a žalobu v celom rozsahu zamietol a okresný súd tak vec nesprávne právne posúdil a konal v rozpore aj s § 193 CSP. Okresný súd nenavrátil vec do pôvodného stavu, rozhodnutie súdu sa vôbec nezaoberala tým, že z úspešných žalobcov sa nezákonne (viď. rozhodnutie ESLP) zavinením najvyššieho súdu stali neúspešní účastníci, ktorí navyše museli uhradiť trovy konania druhej strane po žalobu zamietajúcich rozhodnutiach nasledujúcich po rozhodnutí najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní. Konanie malo skončiť právoplatným rozsudkom odvolacieho súdu, ktorým potvrdil žalobe vyhovujúci rozsudok súdu prvého stupňa. Mimoriadne dovolanie nebolo prípustné a malo byť odmietnuté. S týmto sa súd nezaoberal, aj keď mal a jeho rozhodnutie je nedostatočne zdôvodnené a preto nepreskúmateľné. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobcovia žiadali rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť a zabezpečiť tak potrebnú nápravu v súlade s rozsudkom ESLP a jeho právnym názorom a v súlade s rozhodnutím ústavného súdu a jeho právnym názorom.

9. Žalovaný III/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom okresného súdu, ktorý správne postupoval, keď po vrátení veci na opätovné konanie skúmal predovšetkým splnenie procesných podmienok v čase, kedy mal vo veci rozhodnúť. Zistenie nedostatku naliehavého právneho záujmu na strane žalobcov je procesná prekážka v konaní, ktorá zabránila skúmať hmotnoprávnu stránku sporu. Žalujúca strana neuviedla iný dôvod naliehavého právneho záujmu ako bol súdom zistený v pôvodnom konaní, a preto súdu nezostávalo iné ako rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozsudku. Žalujúca strana ani vo svojom odvolaní proti napadnutému rozsudku neuviedla žiadny iný dôvod naliehavého právneho záujmu, ktorý by okresný súd opomenul. Odôvodnenie rozsudku považuje za dostatočné, keďže je možné z neho zistiť úvahy súdu a dôvody rozhodnutia obsiahnutého vo výrokovej časti. Rozsudok okresného súdu žiadal v celom rozsahu potvrdiť.

10. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 CSP), odvolanie prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) na pojednávaní nariadenom na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 1 CSP) a rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil z nasledovných dôvodov:

11. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

12. Po prejednaní veci odvolací súd dospel k záveru, že v súdnej veci nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku okresného súdu a ani na jeho zrušenie z nasledovných dôvodov:

13. Žalobou zo dňa 16. 03. 2006 podanou na Okresnom súde Zvolen dňa 17. 03. 2006 sa žalobkyňa A. B. domáhala rozhodnutia proti žalovaným I/ G. M. N., II/ G. J. C., K. a III/ L. E. rozhodnutia, že dohoda uzavretá dňa 12. 04. 2002 medzi nimi a dohoda (GENTLEMEN'S AGREEMENT) uzavretá dňa 26. 03. 1998 je nezákonná a žalobcu nezaväzuje. Uviedla, že dňa 26. 03. 1998 uzavreli G. J. C., G. E. O., J. J. I., J. L. E. a jej exmanžel G. E. B. dohodu nazvanú aj GENTLEMEN'S AGREEMENT, na základe ktorej sa snažili vyriešiť spor okolo výkonu akcionárskych práv spoločnosti BUČINA a. s. Zvolen, JUDr. Ľudovít Paus bol rozhodcom sporu a bol poverený na jeho rozhodnutie. Dňa 12. 04. 2002 uzavreli G. C., J. L. E. a jej exmanžel G. E. B. ďalšiu dohodu, ktorá mala byť zároveň rozhodnutím rozhodcu JUDr. Ľudovíta Pausa, ktorý na tejto dohode vyznačil právoplatnosť aj vykonateľnosť. Na základe tejto dohody sa viedlo exekučné konanie súdnym exekútorom JUDr. Máriom Mičákom na základe poverenia Okresného súdu Zvolen (konanie č. 11Er/2576/2005, č. Ex406/05). Oprávneným je G. M. N., ktorý pohľadávku získal zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 29. 09. 2005. Súdny exekútor žalobkyňu podľa jej názoru považoval za účastníčku exekučného konania, hoci by ňou nemala byť, nakoľko mali s exmanželom ich bezpodielové vlastníctvo manželov vysporiadané ešte pred začatím exekúcie. Podľa jej názoru predmetná dohoda je nezákonná, neplatná, ju nezaväzuje, je premlčaná a nemožno na jej základe viesť exekučné konanie voči nej. Z dohody (GENTLEMEN'S AGREEMENT) zo dňa 26. 03. 2008 okrem iného vyplýva, že medzi sporovými stranami I/ a II/ trvá dlhšiu dobu spor, ktorého podstatou je výkon akcionárskych práv v spoločnosti BUČINA a. s. Zvolen, ako aj reálny vplyv na činnosť spoločnosti a jej rozhodovanie; v tejto súvislosti boli podané viaceré žaloby, iné návrhy na súdy, podnety na začatie trestného stíhania a iné podania. Sporové strany na spoločnom stretnutí s J. L. E. z dňa 21. 03. 1998 prejavili svoju vôľu riešiť tento spor čestne, prijateľným spôsobom a s konečnou platnosťou, a preto sa dohodli:

1. Sporové strany poverili (ako rozhodcu) riešením vyššie uvedeného sporu J. L. E. ... a rozhodca toto poverenie prijal.

2. Sporové strany vykonávajú v dohodnutej dobe všetky vzájomne akceptované kroky (prevod akcií na rozhodcu, úschova akcií u rozhodcu, členstvo rozhodcu v orgánoch spoločnosti), ktoré garantujú postavenie rozhodcu a znemožňujú sporovým stranám konať v predmetnom spore bez predchádzajúceho súhlasu rozhodcu.

3. Po vykonaní všetkých krokov podľa bodu 2. sa sporové strany zaviazali vziať späť všetky podania (žaloby, trestné oznámenia, ...) a zastaviť konania prebiehajúce, ktoré súvisia s predmetným sporom.

14. Následne J. C., E. B. a L. E. (teda nie všetci tí, čo boli účastníci dohody z 26. 03. 1998) dňa 12. 04. 2002 uzavreli „v súlade s Dohodou (GENTLEMEN'S AGREEMENT) dohodu, ktorú prijali ako rozhodnutie L. E., v zmysle ktorej na vysporiadanie akcionárskych práv za prevod akcií spoločnosti Bučina, a. s. ... sa E. B. zaviazal zaplatiť J. Ružanskému 100.000.000,- Sk (slovom jednostomiliónov Slovenských korún) ako nezdaniteľné plnenie najneskôr do 31. 12. 2003, a to formou peňažného aj nepeňažného plnenia, a to tovarom z produkcie spoločnosti podľa výberu J. Ružanského a v cenách ním akceptovaných; prípadne prevodom nehnuteľností, cenných papierov, podielov v obchodných spoločnostiach alebo inou, zo strany J. C. vopred odsúhlasenou formou (viď. body 1. a 2. predmetnej dohody). Zároveň (viď. bod 3. dohody) sa E. B. zaviazal zaplatiť J. C. v súlade s bodom 2. tejto dohody zo 100.000.000,- Sk do 31. 12. 2002 najmenej 1/3-tinu, t. j. 33.500.000,- Sk a v prípade plnenia tohto záväzku v rok 2003 sa zaviazal plniť záväzok pri úročení 5% p. a. od 01. 01. 2003. V prípade, že nesplní svoj záväzok do 31. 12. 2003, bol povinný zaplatiť J. Ružanskému navyše sankčný úrok 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania až do zaplatenia.

15. Žalobkyňa teda v konaní tvrdila, že dohoda z 26. 03. 1998 ju nezaväzuje, že je nezákonná, neplatná, nemožno viesť exekúciu, je premlčaná, konanie pred rozhodcom E. nikdy neprebehlo, postup rozhodcu bol nezákonný, GENTLEMEN'S AGREEMENT podpísali iné osoby, než dohodu z 12. 04. 2002, rozhodca E. dohodu nazval zmierom, čo žalobkyňa popierala, v dohode z 12. 04. 2002 sa spomínajú akcionárske práva, prevod akcií, no v prvej dohode išlo o niečo iné. V exekučnom konaní voči nej žalovaný 1/ uplatňuje aj sankcie vyplývajúce z dohody z 12. 04. 2002, ktoré ale v dohode nie sú špecifikované a sú nepresné a že jej exmanžel na základe dohody nič nedostal (za prevod akcií mu nebolo nič vyplatené), tak by ani nemal nič vracať. Domáhala sa teda určenia, že dohoda z 12. 04. 2002 a z 26. 03. 1998 sú nezákonné a žalobkyňu nezaväzujú. Po návrhu na pripustenie zmeny žaloby z 10. 11. 2009 (č. I. 2012, 2013 spisu) žalobkyňa žiadala rozhodnúť, že dohoda uzavretá dňa 12. 04. 2002 nie je exekučným titulom ..., nie je rozhodcovským nálehom ..., nie je zmierom podľa zákona o rozhodcovskom konaní, je nezákonná, neplatná, nevykonateľná a žalobcov nezaväzuje.

16. Okresný súd vo veci rozsudkom (prvým rozsudkom) určil, že dohoda uzavretá dňa 12. 04. 2002 ... nie je exekučným titulom ..., nie je rozhodcovským nálezom ..., nie je zmiernom ..., je nezákonná, neplatná a nevykonateľná a navrhovateľov nezaväzuje. Zároveň žalobu voči žalovanému 1/ G. M. N. v celom rozsahu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania.

17. Na základe odvolania podaného žalovaným 2/ Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol rozsudkom (prvým rozsudkom, okrem ďalších výrokov) tak, že rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej určil, že dohoda uzavretá dňa 12. 04. 2002 nie je exekučným titulom, nie je rozhodcovským nálezom, nie je zmiernom a je nezákonná, neplatná a nevykonateľná a navrhovateľov nezaväzuje, potvrdil a vo výroku o zamietnutí žaloby voči žalovanému 1/, ponechal rozsudok okresného súdu ako odvolaním nenapadnutý, nedotknutý (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16Co/232/2010-298 zo dňa 09. 12. 2010). Proti rozsudku okresného súdu a krajského súdu podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor podaním zo dňa 18. 04. 2012 (č. I. 317 spisu), ktorému Najvyšší súd SR vyhovel uznesením sp. zn. 4 MCdo/8/2012 z 26. 02. 2013 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 09. 12. 2010 v napadnutom potvrdzujúcom prvom výroku týkajúcom sa veci samej a v závislom druhom a štvrtom výroku týkajúcom sa trov konania a rozsudok Okresného súdu vo Zvolene v prvom výroku vo veci samej a v závislom štvrtom výroku týkajúcom sa trov konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. Dovolací súd sa nestotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, že predmetná určovací žaloba má preventívny charakter a požadované určenie je v požadovanej veci spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcov alebo odstrániť ohrozenie ich konkrétneho tvrdeného práva, najmä keď oba sudy nižších stupňov pominuli aj tak závažnú skutočnosť, že postavenie žalobkyne 1/ a postavenie žalobcu 2/ v prejednávanej veci nie je totožné vo vzťahu k predmetu veci, a preto je potrebné ich posudzovať samostatne. Najvyšší súd SR pre účel posúdenia prejednávanej veci uzavrel, že právne pomery žalobkyne 1/, voči ktorej žalovaní žalobu o splnenie povinnosti v zmysle § 80 písm. b/ OSP k dispozícii nemajú, prebiehajúcou exekúciou vedenou na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11Er/2576/2005 dotknuté – v zmysle ohrozenia alebo zneistenia práva alebo právneho vzťahu, ktorého má byť účastníčkou – neboli. Žalobkyňa 1/ je totiž len účastníčkou exekučného konania, ktoré postavenie jej vyplýva z ustanovenia § 37 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého ak sú exekúciou postihnuté veci v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov účastníkom konania, ak ide o tieto veci, účastníkom konania je aj manžel povinného, ak do začatia exekučného konania nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva dohodou alebo súdnym rozhodnutím. Pretože právoplatný rozsudok o kladnej alebo zápornej určovacej žalobe netvorí vo vzťahu medzi týmito účastníkmi prekážku právoplatne rozhodnutej veci, v žalobe na plnenie založenej na tom istom základe (§ 159 ods. 3 OSP) nemožno dospieť k záveru, že rozhodnutie o požadovanom určení je spôsobilé vytvoriť pevný základ pre právne vzťahy medzi žalobkyňou 1/ a žalovanými. Pri posúdení existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ OSP u žalobcu 2/ bolo v prejednávanej veci potrebné brať do úvahy existenciu rozhodcovského nálezu (zmieru), na ktorý je už vedené exekučné konanie na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 11Er/2576/2005, t. j. do úvahy bolo potrebné brať rozhodnutie, ktorým žalobcovi 2/ bola už uložená povinnosť na plnenie (por. § 80 písm. b) OSP), t. j. bola ním deklarovaná jeho povinnosť vo sfére hmotného práva, v rámci ktorého musela byť riešená aj otázka platnosti či neplatnosti dohody z 12. 04. 2002, ako základnej predbežnej otázky. Určovacia žaloba teda nie je v preskúmanom prípade zárukou odvrátenia sporu medzi žalobcom a žalovanými a nemá preventívny charakter, ako to výslovne tvrdí odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Žalobca 2/ následne mohol žalobou na súde domáhať zrušenia rozhodcovského nálezu z dôvodov uvedených v ustanovení § 25 ods. 1 zákona č. 218/1996 Z. z., v ktorom konaní je súd oprávnený skúmať namietanú neplatnosť uzavretého zmieru a s tým aj súvisiacu otázku platnosti dohody z 12. 04. 2002. V tomto ustanovení sa premieta princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ („práva patria bdelym“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“). Nevyužitie postupu podľa uvedeného ustanovenia znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovský nález žalobou podľa § 80 písm. c) OSP, keď právoplatným rozhodnutím o povinnosti plniť je vyriešená aj prejudiciálna otázka existencie či neexistencie práva, či právneho vzťahu, z ktorého povinnosť plniť vzišla, pričom zodpovedajúcej náprave bolo možné v prejednávanej veci dospieť inak, než predmetnou určovacou žalobou, ktorú možnosť však žalobca 2/ nevyužil. Keďže právoplatný rozhodcovský nález je exekučným titulom a má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu, je exekučný súd s ním povinný nakladať rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu. V opačnom prípade by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne by uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného všeobecným súdom, a iný prístup, ak oprávnený uplatňuje svoje právo na základe exekučného titulu vydaného v rozhodcovskom konaní. Rozhodnutie,

ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že v už štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd, okrem iného, zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offio skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahovým náležitostí rozhodnutia – jednak určitosti, zrozumiteľnosti a presnosti označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu. Ak oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd tak v prípade rozsudku všeobecného súdu ako aj v prípade rozsudku rozhodcovského súdu povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku). Podľa názoru NS SR námietka generálneho prokurátora týkajúca sa neprípustnosti posudzovania splnenia náležitostí exekučného titulu všeobecným súdom v konaní podľa § 80 písm. c) OSP tak bola plne opodstatnená, pretože takéto oprávnenie prináleží výlučne exekučnému súdu v exekučnom konaní, ktorému táto povinnosť vyplýva priamo zo zákona.

18. Ústavný súd SR uznesením III. ÚS 435/2013-25 sťažnosť žalobcov A/ a B/ odmietol ako zjavne neopodstatnenú (č. I. 101 a nasl. spisu). Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia Najvyššieho súdu SR (viď. vyššie) dospel k záveru, že z hľadiska dodržania základných ústavnoprocených princípov spravodlivého súdneho konania toto uznesenie nemožno považovať za arbitrárne.

19. Okresný súd v ďalšom konaní o veci znovu rozhodol rozsudkom (rozsudok č. 2) č. k. 12C/42/2006-517 zo dňa 11. 11. 2014, ktorým návrh žalobcov A/ a B/ voči žalovaným II/ a III/ zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. Rozhodol tak, ako na to poukázal, v dôsledku viazanosti zrušujúcim uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 MCdo/8/2012 z 26. 02. 2013. Z tých istých dôvodov po podaní odvolania rozhodol aj Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 14Co/88/2015-604 (16Co) tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol návrh žalobcov A/ a B/ voči odporom II/ a III/, potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Najvyšší súd SR dovolanie žalobcov A/ a B/ uznesením sp. zn. 4Cdo/53/2016 z 22. 03. 2017 odmietol. Poukázal pritom taktiež na dôvody uvedené v rozhodnutí 4MCdo/8/2012 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 435/2013-25. Toto uznesenie NS SR však bolo Ústavným súdom SR nálezom z 11. 03. 2020 sp. zn. II. ÚS 316/2019 zrušené, keď Ústavný súd vyslovil, že základné právo žalobcov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením NS SR bolo porušené a Ústavný súd uznesenie NS SR zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie už len v tom, že sťažovatelia (žalobcovia, pozn.) boli napokon úspešní v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý vyhlásil rozsudok v ich prospech, keď konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením NS SR z 26. 02. 2013 sp. zn. 4MCdo/8/2012 vydaným na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora (viď. rozsudok ESLP vo veci Lispučová a Lispuč proti Slovenskej republike z 15. 10. 2019 na základe sťažnosti č. 21998/14, č. I. 893 a nasl. spisu).

21. Po zrušení uznesenia Najvyššieho súdu SR (uznesenia č. 2 NS SR), teda sp. zn. 4Cdo/53/2016 ústavným súdom Najvyšší súd SR ďalším uznesením (uznesenie č. 3) č. k. 4Cdo/80/2020 z 27. 05. 2020 (č. I. 699 a nasl. spisu) zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. 12. 2015 sp. zn. 14Co/88/2015 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 11. 11. 2014 č. k. 12C/42/2006-517 a vec vrátil Okresnému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd SR teda zrušil vo veci v poradí druhé rozhodnutie okresného súdu a druhé rozhodnutie krajského súdu. Najvyšší súd SR poukázal na rozsudok ESLP vo veci Lispučová, Lispuč proti Slovenskej republike a v bode 7.3. v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že ESLP nepovažoval inštitút mimoriadneho dovolania paušálne a priori za nezlučiteľný s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keďže zásah do princípu právnej istoty pripúšťa a považuje za súladný s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ale len vtedy, ak je to v záujme napravenia

podstatných nedostatkov napadnutého konania, resp. rozhodnutia, či justičných omylov, avšak v tomto prípade ESLP sťažnosť v časti namierenej proti inštitútu mimoriadneho dovolania s poukazom na svoje rozsudky v prípadoch DRAFT-OVA, a. s. proti SR, PSMA, spol. s r. o. proti SR a COMPCAR, s. r. o. proti SR uviedol, že nezistil osobitné dôvody na spochybňovanie právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu z 09. 12. 2010 (bod 2.) v spojení s rozsudkom okresného súdu zo 07. 05. 2010 (bod 1.), (poznámka odvolacieho súdu, teda rozsudku okresného súdu č. 1 a rozsudku odvolacieho súdu č. 1). V prejednávanom prípade zásah generálneho prokurátora a kasačné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR jednoznačne spôsobilo posun prípadu v prospech protistrany žalobcov. Zrušenie právoplatného a záväzného rozsudku odvolacieho súdu vydaného predtým v prospech žalobcov – sťažovateľov v tejto veci nebolo nezlučiteľné s princípmi právnej istoty a rovnosti zbraní obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V danom prípade bolo dôležité tiež to, že išlo o súkromnoprávny spor, že strany boli zastúpené právnymi zástupcami a že nič nenaznačovalo tomu, že by sa argumenty, ktoré boli predložené generálnym prokurátorom a aprobované Najvyšším súdom SR, nedali použiť už na nižších stupňoch konania v rámci vedenia konania, či riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré boli k dispozícii žalovaným. Ak Najvyšší súd SR v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora a aj Ústavný súd SR vo veci sp. zn. III. ÚS 435/2013 rozhodli v neprospech žalobcov, už samo osebe táto skutočnosť znamená porušenie základných práv sťažovateľov. Najvyšší súd ďalej konštatoval (viď. bod 9. dôvodov rozhodnutia Najvyššieho súdu SR), že vo všeobecnosti rešpektoval záväzný právny názor vyslovený Ústavným súdom SR v kasačnom náleze vydanom v tejto veci, ale nevidel žiaden zákonný dôvod na to, aby „vec vrátil do pôvodného stavu, teda ešte pred rozhodnutie Najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní“ (viď. bod 7., 10.), lebo pri svojom opätovnom rozhodovaní je viazaný obsahom a rozsahom žalobcami podaného dovolania, takže z jeho hraníc ultra petitum vykročiť nemôže aj keby chcel, resp. na pokyn Ústavného súdu SR, čo znamená, že skrze neho môže posudzovať zákonnosť len rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. 12. 2015, a to eventuálne aj v spojení s rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 11. 11. 2014 (teda rozsudku č. 2 okresného súdu a rozsudku č. 2 krajského súdu), ktoré boli vyhlásené po vydaní rozhodnutia Najvyššieho súdu SR o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, ktorým boli kasačne viazaní, hoci neskôr bolo toto rozhodnutie NS SR posúdené rozsudkom ESLP z 15. 10. 2019 (sťažnosť č. 21998/14) ako „protidohovorové“ (inak protiústavné), keď in globo porušilo voči žalobcom princíp právnej istoty a rovnosti zbraní obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 Dohovoru aj napriek tomu, že „prešlo testom ústavnosti“ v zmysle uznesenia Ústavného súdu SR z 10. 09. 2013 sp. zn. III. ÚS 435/2013, ktoré sťažnosť žalobcov voči uzneseniu NS SR z 26. 02. 2013 sp. zn. 4MCdo/8/2012 odmietol ako zjavne neopodstatnenú (sic !). Najvyšší súd dodal, že existenciu predpokladov prípustnosti a dôvodnosti dovolania skúma v dobe, kedy o odvolaní rozhoduje a nie k dobe, kedy bolo dovolanie dovolané. Dovolací súd v danej veci rozhodoval opätovne po zrušení uznesenia najvyššieho súdu z 22. 03.2017 sp. zn. 4Cdo 53/2016 (druhé uznesenie najvyššieho súdu), ktorým bolo dovolanie žalobcov pre neprípustnosť odmietnuté, nálezom ústavného súdu z 11. 03. 2020 sp. zn. II. ÚS 316/2019, a s prihliadnutím na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2019, sťažnosť č. 21998/14, ktorým bolo vyslovené, že uznesením Najvyššieho súdu z 26. 02. 2013 sp. zn. 4 MCdo 8/2012 došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru, v dôsledku čoho stratilo toto rozhodnutie svoju materiálnu záväznosť pre naň nadväzujúce rozhodnutia okresného a krajského súdu, ktoré boli predmetom dovolacieho prieskumu v tomto konaní. Napokon najvyšší súd konštatoval (viď bod 21 dôvodov rozhodnutia), že kauzu s takouto bohatou procesnou históriou, ktorá sa opätovne (tretíkrát) dostala na najvyšší súd, tento súd nevyrieši podľa predstáv ústavného súdu (viď bod 9), ale musí si ju vyriešiť strana sporu (žalobcovia) tak, že v zmysle zásady vigilanibus iura scripta sunt budú iniciovať obnovu konania vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 8/2012 prostredníctvom ustanovenia § 397 písm. d) CSP, čím sa znovu otvorí stav pred týmto rozhodnutím, t. j. pred 26. 02. 2013) tak ako to mal zrejme na mysli ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 316/2019. Príčinou porušenia medzinárodnej zmluvy bol totiž najvyšší súd ako súd dovolací. V tomto prípade bude dôležité, aby sa inštitút obnovy konania, vzhľadom na svoj účel, vykladal extenzívne, zohľadňujúc reálne možnosti žalobcov domôcť sa nápravy stavu porušenia ich základných práv v predchádzajúcom dovolacom konaní.

22. Žalobcovia na to podali návrh na obnovu konania vedeného na Ústavnom súde Slovenskej republiky skončeného rozhodnutím ústavného súdu III. ÚS 435/2013. Tento návrh ústavný súd uznesením III. ÚS 625/2021-20 zo dňa 12. 11. 2021 odmietol majúci za to, že obnova konania pred ústavným súdom predstavuje prostriedok nápravy iba vtedy, ak nie je možné dosiahnuť nápravu prostredníctvom obnovy konania pred všeobecnými súdmi.

23. Ďalší návrh žalobcov na obnovu konania Okresného súdu Zvolen sp. zn. 12C/42/2006 a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/88/2015 Okresný súd Zvolen odmietol (odmietol žalobu na obnovu konania) zo dňa 18. 05. 2020 uznesením č. k. 19C/19/2020-107, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/83/2020-137 (viď č. I. 910 a 913 spisu). Sťažnosť žalobcov A/ a B/ na Európsky súd pre ľudské práva proti rozhodnutiu ústavného súdu (č. I. 943 a nasl. spisu) EŠLP vyhlásil za neprijateľnú (č. I. 953 a nasl. spisu).

24. Okresný súd v ďalšom konaní zistil, že exekúcia pôvodne vedená pod sp. zn. 11Er/2576/2005 u exekútora J. M. M. bola uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 11Er/2576/2005-213 zo dňa 09. 09. 2011 zastavená. Oprávneným G. J. C., K. bol podaný ďalší návrh na vykonanie exekúcie. Okresný súd vykonaním exekúcie poveril exekútora JUDr. Václava Kunu (sp. zn. 1Er/96/2016), pričom okresný súd uznesením č. k. 1Er/96/2016-111 zo dňa 22. 08. 2016 námietkam povinného (Ing. Petra Lispucha) proti exekúcii vedenej súdnym exekútorom JUDr. Václavom Kunom pod sp. zn. EX/329/2016 vyhovel a exekúciu vyhlásil za neprípustnú. Uznesenie Okresného súdu bolo potvrdené Krajským súdom v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 5CoE/165/2016 zo dňa 27. 06. 2017 (viď č. I. 973 a nasl. spisu). Na to okresný súd ďalším rozsudkom (rozsudkom č. 3) teraz odvolaním napadnutým rozsudkom (č. k. 19C/27/2020-986 zo dňa 10. 01. 2023) žalobu žalobcov A/ a B/ voči žalovaným II/ a III/ zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení. Tretí rozsudok okresného súdu bol krajským súdom terajším rozhodnutím zmenený z dôvodu, že krajský súd sa nestotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie o dôvodnosti posudzovania žaloby žalobcov z hľadiska posudzovania naliehavého právneho záujmu na nimi požadovanom určení. Niet pochýb o tom, že konajúci súd v zmysle ust. § 80 OSP je oprávnený a aj povinný skúmať, či návrhom na začatie konania (žalobou) sa uplatnilo, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavá právny záujem. Nie je však možné pritom opomenúť aj § 1 OSP, podľa ktorého ustanovenia Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. Tento princíp sa premieťa aj do terajšieho procesného právneho poriadku, a to do zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý v čl. 2 ods. 1 ustanovuje, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. V ods. 2 ustanovuje, že právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. V zmysle čl. 3 ods. 1 každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Nie je medzi stranami sporu sporné, že rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu je pre štát záväzný v zmysle čl. 46 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý obsahuje implicitne povinnosť odstrániť alebo napraviť zistené porušenie Dohovoru, prípadne poskytnúť nápravu, ak nie je možné restitutio in integrum. Navrátenie do pôvodného stavu je štát povinný vykonať v závažných prípadoch porušenia Dohovoru, pričom cieľ zabezpečiť ľudské práva jednotlivca spolu s účinnou implementáciou rozsudkov EŠLP prevyšuje nad princípmi res iudicata a právnej istoty. Uvedená podmienka je v predmetnom prípade splnená a bolo povinnosťou okresného súdu zabezpečiť, aby sa situácia žalobcov dostala do stavu, v ktorom sa nachádzali pred porušením ich práva.

25. Okresný súd vo veci rozhodol pôvodne rozsudkom (v poradí prvým), ktorým určil, že dohoda z 12. 04. 2002 nie je exekučným titulom, nie je rozhodcovským nálehom, nie je zmierom, je nezákonná a neplatná a nevykonateľná a žalobcov nezaväzuje. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (v poradí prvým rozsudkom) a uvedené rozsudky boli zrušené Najvyšším súdom Slovenskej republiky v dôsledku mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom SR. Uznesením Najvyššieho súdu 4 Mcdo 8/2012 (v poradí prvým). Európsky súd vo veci Lispuchová – Lispuch proti Slovenskej republike (sťažnosť žalobcov 21998/14) z 15. 10. 2019 poukázal na to (viď bod 41), že si všimol neobvyklý kontext a funkcie zmluvy z 12. 04. 2002 a bol toho názoru, že do tej miery, v akej najvyšší súd našiel vadu v posúdení právnej povahy nižšími súdmi, za konkrétnych skutkových okolností predmetného prípadu, táto vada nepredstavuje „vadu základného charakteru alebo justičný omyl“ zaručujúcu znovuoobnovenie konania v zmysle judikatúry Súdu (pozri, a contrario, Procenko proti

Rusku, č. 13151/04, ods. 30-33, 31. júl 2008; Tishkevich proti Rusku, č. 2202/05, ods. 25, 4. december 2008; Lenskaja proti Rusku, č. 28730/03, ods. 40, 29. január 2009). Do tej miery, v akej sa vláda snažila odôvodniť zásah do konečného a právoplatného rozsudku v prospech sťažovateľov potrebou ochrániť práva žalovaných v pôvodnom konaní, Súd poznamenal, že neexistuje žiadny náznak toho, že by v pôvodnom konaní existovala prekážka, ktorá by im bránila vzniesť argumenty tak, ako to urobil neskôr generálny prokurátor (pozri Draft-ova, a. s., vyššie citovaný, ods. 84 a PSMA, spol. s r. o., vyššie citovaný, ods. 78). Akokoľvek, Súdu sa nezдалo, že by tieto argumenty boli vznesené na nižších súdoch. Taktiež Súd poznamenal, že jeden z dvoch žalovaných, ktorí prehrali, ani len nevyužil svoje právo podať odvolanie voči rozsudku zo 07. 05. 2010 a že všetci žalovaní mali k dispozícii ďalší prostriedok nápravy – a to ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy SR, v ktorej mohli predložiť také isté argumenty, aké za nich predložil generálny prokurátor, alebo akékoľvek ďalšie argumenty podľa Dohovoru bez zásahu štátneho orgánu v ich prospech (pozri mutatis mutandis, DRAFT-OVA, a. s., vyššie citovaný, ods. 85). Za týchto okolností Súd nezistil žiadne osobitné dôvody na odklon od všeobecného predpokladu, že podľa princípu právnej istoty v prípadoch, v ktorých súdy rozhodli o veci s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie by nemalo byť spochybňované (Vrumarescu proti Rumunsku /GC/, č. 28342/95, ods. 61, ECAR 1999-7). Vo vzťahu k princípu rovnosti zbraní Súd ďalej poznamenal, že mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora bolo podané na základe podnetu jedného zo žalovaných, ktorí prehrali a v ktorom namietal skutkové a právne zistenia všeobecných súdov a tvrdil, že ich rozsudky neboli adekvátne odôvodnené. Generálny prokurátor vo svojom mimoriadnom dovolaní a najvyšší súd vo svojom rozsudku o tomto dovolaní odkázali na analýzu vedúcu k záveru, že akékoľvek námietky týkajúce sa zmluvy z 12. 04. 2002 mali byť preskúmané výlučne v rámci konania o jej exekúcii alebo v rámci osobitného konania podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Bez ohľadu na skutočnosť, že takéto konanie zo strany generálneho prokurátora a najvyššieho súdu nebolo v rozpore s vnútroštátnym právom, Súd zopakoval, že zásah štátneho orgánu v prospech jednej zo strán v súkromnom spore principiálne vyvoláva otázky podľa Dohovoru (pozri PSMA, spol. s r. o., vyššie citovaný, ods. 78). V predmetnom prípade jednoznačne jedným z účinkov zásahu generálneho prokurátora a najvyššieho súdu do preskúmaného konania bol ďalší vývoj prípadu v prospech žalovaných (pozri PSMA, spol. s r. o., vyššie citovaný, ods. 75). Súd poznamenal, že žalovaní boli strany v čisto súkromnoprávnom spore, boli zastúpení právnym zástupcom počas celého konania a neexistoval žiadny náznak toho, že dodatočné argumenty generálneho prokurátora a Najvyššieho súdu nemohli byť predložené samotnými žalovanými počas predchádzajúceho rozhodovania o prípade na dvoch nižších stupňoch konania. V konečnom dôsledku teda Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že v súdnej veci bol čl. 6 ods. 1 Dohovoru porušený. Žalobcovia uplatnili návrh na obnovu konania pred všeobecným súdom, avšak ich návrh bol uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 19C/19/2020 z 27. 07. 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/83/2020 z 26. 11. 2020 zamietnutý s odôvodnením, že navrhované konanie na obnovu konania nie je právoplatne skončené. Keďže Ústavný súd SR uznesením II. ÚS 316/2019-71 z 11. 03. 2020 zrušil len uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/53/2016 z 22. 03. 2017, ktorým najvyšší súd dovolanie odmietol a nezrušil aj uznesenie 4 MCdo/8/2012, najvyšší súd po vrátení veci z ústavného súdu nemal inú možnosť ako zrušiť len druhý rozsudok okresného súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu (č. I. 517 a č. I. 604 spisu), pričom ústavný súd zaujal stanovisko, že aby sa vec mohla dostať do právneho stavu, aký platil pred porušením práva žalobcov, je potrebné, aby sa žalobcovia domáhali nápravy prostredníctvom obnovy konania. Návrhu na obnovu konania však nevyhoveli ani Ústavný súd SR ani okresný súd v spojení s rozhodnutím krajského súdu. Žalobcom teda nezostala v podstate žiadna možnosť nápravy v zmysle rozhodnutia ESLP, ktoré rozhodnutie je, ako už bolo povedané vyššie, pre Slovenskú republiku záväzná. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné, aby o veci opätovne rozhodol súd prvej inštancie tak, aby sa vec vrátila do pôvodného stavu, teda ešte pred rozhodnutím Najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora, ktorých zásah bol v rozpore s princípom právnej istoty, ako aj rovnosti zbraní. Iná možnosť dosiahnutia restitutio in integrum nebola možná. Rozhodnutím okresného súdu o zamietnutí žaloby z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu došlo k odignorovaniu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a žalobcom sa nedostalo žiadneho zadosťučinenia a spravodlivosti. Pri kolízii zásady spravodlivosti, istoty a rovnosti zbraní s princípom formálneho dodržiavania procesných právnych predpisov bolo dôvodné uprednostniť prvý z uvedených princíпов a rozhodnúť tak, ako bolo rozhodnuté už v poradí prvým rozsudkom okresného súdu v spojení s prvým rozsudkom krajského súdu, a teda žalobe vyhovieť. Slovenská republika (v mene ktorej bol tento rozsudok vyhlásený) predsa nemôže tvrdiť, že síce uznáva záväznosť rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, avšak tieto nie je možné rešpektovať, pretože procesné právne predpisy neobsahujú ustanovenia o možnosti dosiahnuť nápravu v zmysle rozhodnutia európskeho súdu. Ústavný súd SR v rozhodnutí č. k. II. ÚS 316/2019-71 z 11. 03. 2020

poskytol dostatočný priestor potrebný na to, aby všeobecné sudy rozhodli o žalobe žalobcov tak, že ich konanie ako celok nebude zaťažené vadou identifikovanou ESLP, kvôli ktorej navrhli konanie vedené na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 435/2013 obnoviť. Vo veci teda bolo potrebné rozhodnúť tak, aby sa vec vrátila do pôvodného stavu, teda ešte pred rozhodnutie Najvyššieho súdu o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Rozsudok okresného súdu zmenil aj vo výroku o náhrade trov konania a keďže žalobcovia A/ a B/ boli v konaní úspešní, v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP súd im priznal náhradu trov konania podľa pomeru ich úspechu vo veci a uložil povinnosť žalovaným II/ a III/ zaplatiť žalobcom A/ a B/ náhradu trov konania v celom rozsahu spoločne a nerozdielne. Žalobcovia boli úspešní aj v odvolacom konaní a preto odvolací súd taktiež podľa ust. § 255 ods. 1 CSP uložil povinnosť žalovaným II/ a III/ zaplatiť žalobcom A/ a B/ náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu taktiež spoločne a nerozdielne.

27. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V Banskej Bystrici dňa 25. 01. 2024